

Tudi naša zaskrbljenost

Slovenska občinska svetovalca v Trstu, odvetnika Močnik in Berdon začudeno in skoraj razočarano ugotavljata, da je »nedavna razsodba ustavnega sodišča o volitvah v tržaški pokrajinski svet imela precej skromen odmev v slovenski manjšini«. Tako se med drugim glasi njuna daljša izjava, ki smo jo objavili v prejšnji številki našega časopisa. Mlada odvetnika in slovenska politika pravilno poudarjata, da italijanski sodržavljani posvečajo tej razsodbi največjo pozornost in se tudi odločno zavzemajo, da bi jo izničili. Vse to, žal, ustreza resnici.

Medtem ko bi še tako preprost človek pričakoval, da bodo prebivalci okoliških občin na Tržaškem in tudi vsi slovenski volivci soglasno in odločno zahtevali, naj se nemudoma razpišejo nove pokrajinske volitve, beležimo v neposredno prizadetih sredinah brezbržnost in nezanimanje. Priznati je treba, da razen Slovenske skupnosti, ki ima izključno zaslugo, da je prišlo do razveljavitve zloglasnega, v bistvu protimanjšinskega ukrepa vladnega komisarja Palamare, politične organizacije, za katere volijo tudi Slovenci, praviloma molčijo kot grob. Najdejo pa se med njimi posamezniki, žal tudi naši rojaki, ki razsodbo ustavnega zbora omalovažujejo, češ da pokrajine že tako nimajo skoraj nobenih pristojnosti. Takega mnenja je, kot beremo v izjavi dr. Močnika in dr. Berdona, tudi Demokratična stranka levice v Trstu, s svojo svetovalsko skupino vred. To si velja vsekakor zapomniti!

Nasprotniki pravdoreka ustavnega sodišča ne le omalovažujejo njegov pomen, temveč so že določili način, kako preprečiti, da bi okoliške občine (Milje, Dolina, Repentabor, Zgonik in Devin Nabrežina) imele v pokrajinskem svetu v Trstu polovico svetovalcev. V tem primeru pa bi bilo število slovenskih predstavnikov gotovo znatno višje kot doslej.

In prav v tem grmu tiči zajec! Skrb, da ne bi bilo v tržaškem
DRAGO LEGIŠA

Ubit je bil bojevnik za mir Izak Rabin

MIR MORA BITI IN BO

»Izšli smo iz naroda, doma družine, ki niso poznali niti enega leta, niti enega meseca, niti enega dneva, ne da bi matere jokale za svojimi sinovi. Danes molimo, da bi prišel dan, ko bomo lahko rekli: zbogom orožje! Vsaka stvar ima svoj letni čas: čas za rojstvo in čas za smrt, čas za sovraštvo, čas za vojno in mir. Zdaj je prišel trenutek miru«.

Tako je dejal predsednik izraelske vlade Izak Rabin, ko je septembra le-

ta 1993 podpisal mirovni sporazum s predsednikom Organizacije za osvoboditev Palestine Arafatom. Marsikdo še ima živo pred očmi prizor iz parka pred Belo hišo v Washingtonu, kjer ameriški predsednik Clinton z obema rokama skoraj objema Rabina in Arafata, da bi se približali in si laže stisnila roki. Po nekajsekundnem omahovanju je Rabin naposled le segel v roko, ko mu jo je ponujal palestinski voditelj.

Z dogovorom v ameriški prestolnici se je začelo novo obdobje v stikih med Izraelci in Palestinci, začel se je mirovni proces, ki naj omogoči miroljubno sožitje med Izraelci in Palestinci. Oboji so namreč do zdaj poznali eno samo pot: boj na življenje in smrt. Mirovni proces je bil kljub velikim težavam v polnem teku, po tragičnem dogodku v soboto, 4. t.m., pa nihče ne more z gotovostjo trditi, da se bo končal tako, kot sta predvidela njegova glavna akterja, Rabin in Arafat.

Umor Izaka Rabina bi opravičeval trditev, da še bi napočil »trenutek miru«, o katerem je govoril izraelski ministrski predsednik pred dobrima dveh letoma. Njegov morilec je 27-letni izraelski študent. Upati je, da je zločin, dejanje posameznika in da je velika večina izraelskega prebivalstva za miroljubno rešitev vseh spornih vprašanj.

Udeležba najvišjih predstavnikov domala vseh držav po svetu na pogrebu ubitega izraelskega voditelja zgovorno dokazuje, da Rabinovi dediči lahko trdno računajo na solidarnost in podporo takorekoč vsega miroljubnega sveta. »Mir mora biti in bo«, je poudaril ameriški predsednik Clinton, ko je dobil sporočilo o nasilni smrti »velikega državnika in dragega prijatelja«.

Pokojni Izak Rabin je bil sin judovskih staršev, ki so se naselili v Izraelu po prvi svetovni vojni. Prišli so iz tedanje Rusije. Leta 1922 se jima je rodil sin Izak. Po srednji šoli je stopil v vojsko, ki so ji tedaj poveljevali

Rabin-Clinton-Arafat

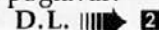
»Politika naj ne postane bojno polje«

»Nisem nezmožljiv in gorje če bi bil. Ne morejo pa me, hvala Bogu, izsiljevati«. Tako je z povzdignjenim glasom dejal predsednik republike Scalfaro, ko je v soboto, 4. t.m., sprejel na Kvirinalu v Rimu najvišje predstavnike vseh avtonomnih dežel in avtonomnih pokrajin. Medtem ko so ostali govorniki obravnavali predvsem vprašanja, ki jih trenutno najbolj žulijo — gre za problem avtonomije, decentralizacije, federalizma — je državni poglavar nenavadno ostro in odločno obsodil strupeno ozračje v državi in prav tako odločno zavrnil hude očitke, ki

s skrajne desnice letijo na njegov račun.

Politični boj v Italiji se je — je dejal Scalfaro — izrodil. Že mesec smo priča »kampanji medsebojnih žalitev, obrekovanj, izsiljevanj in nesramne gonje po časopisih in televiziji«. Gre za metode, ki jih uporabljajo »najslabše diktature«. Ljudje so »zmedeni«, »demokracija pa je ogrožena«. Napade na državne institucije namreč »pripravljajo in snujejo brezvestne centrale, ki širijo strupe, da bi politika postala bojno polje«, je še dejal državni poglavar.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 12. novembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 »Marco Polo«. Dramatizirana zgodba; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Primorski obzornik; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Vladimir Bartol: »Alamut«; 15.00 Krajevne stvarnosti; 15.30 Šport in glasba; 17.00 Z naših prireditev.

■ PONEDELJEK, 13. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.10 Iz četrtkovih srečanj: Dr. Dorče Sardoč; 9.15 Humor na slovenski način; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Cerkevni mešani zbor Barkovlje vodi Aleksandra Pertot; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na otroškem valu; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba. Repentator - glasbeni popoldnevni stare in sodobne glasbe. Kvintet flavt Camerata Carniola; 18.00 Ena se tebi je želja spolnila.

■ TOREK, 14. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.10 Zastrta krila (M. Rebula); 9.15 Humor na slovenski način; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Ekumenski zbor iz Trsta vodi Zorko Harej; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Violinist Črtomir Šiškočič; 18.00 Anton Petje: »Ivan Cankar - včeraj, danes, jutri«.

■ SREDA, 15. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.15 Feri Lainšček: »Ajša Najša«. Radijska pripoved; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Moški zbor Igo Gruden iz Nabrežine vodi Bojana Kralj; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.40 Za smeh in dobro voljo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Kvartet Glasbene matice; 18.00 Literarne podobe: Magična Renesansa.

■ ČETRTEK, 16. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.10 Zdravje je v rokah tretjepolčanikov; 9.15 Feri Lainšček: »Ajša Najša«. Radijska pripoved; 10.00 Poročila; 12.40 Mladinska glasbena skupina z Opčin; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Veš poet svoj dolg; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Zbor »Bárdos Lajos« iz Debrecena in Komorni zbor »Monteverdi« iz Budimpešte.

■ PETEK, 17. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.15 Feri Lainšček: »Ajša Najša«. Radijska pripoved; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Mešani zbor Repentator vodi Franc Poharjač; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Valčki in polke; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček; 14.30 Od Milj do Devina; 15.30 Mladi val; 17.10 Pianistki Beatrice Zonta in Vesna Zuppin v našem studiu; 18.00 Kulturni dogodki.

■ SOBOTA, 18. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.40 Ob zlatem jubileju našega Radia; 10.00 Poročila; 10.10 Šentjakovski otroci: Tomaž Faganel - bas; Dina Slama - glas, pozitiv; Miloš Pahor - flavta, viola da gamba; Irena Pahor - glas, viola da gamba, oboa; Valentina Guštin - sopran; Walter Piščanc - tenor; Walter Barbiero - viola; Črtomir Šiškočič - violina; Aleksander Milošev - viola; Elena Pontini - sopran; Marco Bontempo - saksofon; Marco Verza - basovski klarinet. Skladbe od Trubarja do Ramovša; 11.30 Filmi na ekranih; 12.00 Ta rozajanski glas; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 17.10 Mladi talenti na gradu Dobrovo 13. maja letos; 18.00 Drago Gorup: »Kralj Matjaž«. Radijska igra.

»Politika naj ne postane bojno polje«

Njegova izvajanja so naredila velik vtis na italijansko javnost. Če je tako govoril državni poglavar, je napisal neki komentator, pomeni, da ima v mislih »imena, kraje in strategije, o katerih ni rečeno, da pripadajo najbolj izpostavljenim politikom in oblikovalcem javnega mnenja«. Zgodba o prostozidarski loži P2 je zelo poučna in tudi aktualna.

Zanimivo je, da je predsednik republike ob tej priložnosti ošvrnil tudi nekatere sodnike oziroma javne tožilce in grajal njihovo »izkrivljeno rabo jamstvenih obvestil«. To pomeni, da po mnenju predsednika republike, ki je hkrati predsednik višjega sodnega sveta, tudi del sodstva ni brez krivde za sedanje stanje v državi.

Kakšen bo nadaljnji razvoj dogodkov? Na to vprašanje prav gotovo ne more v tem trenutku nihče natančno odgovoriti. Desna fronta, ki jo vodijo Berlusconi, Fini in njuni manjši zavezniki, vsaj na zunaj še vedno soglasno zahteva, naj se takoj razpišejo nove politične volitve, češ da se bo le tako Italija mogla izkoptati iz sedanjega močvare. V resnici pa znotraj te fronte ni več tolikšne soglasnosti in složnosti kot še pred nekaj tedni. Njeno enotnost je med drugim resno načela novica, da bo v politično areno vstopil zelo nevaren tekmeč. Ta je bivši sodnik Di Pietro, ki je bil gonilna sila v skupini milanskih sodnikov oziroma javnih tožilcev, znanih

zaradi »akcije čistih rok«. Zato ima Di Pietro še vedno velik vpliv in ugled v italijanski javnosti in velja za glavnega rušitelja skorumpirane prve republike. Kot politik bi Di Pietro z obema rokama pobiral glasove predvsem desni sredini in torej slabil moč »pola svoboščin«.

Toda tudi leva oziroma levo-sredinska fronta ne preživlja lahkih trenutkov. Tu je še vedno zelo problematično razmerje med tako imenovano »oljko«, ki je levo-sredinska volilna združba z že določenim kandidatom za novega predsednika vlade, in Severno ligo na eni ter Bertinottijevimi komunisti na drugi strani. Oboji pa so »oljki« potrebni za zmago na volitvah. Bossijeva liga je omahljiva kot njen voditelj, o Bertinottiju in prijateljih pa je znani časnikar Enzo Biagi pred dnevi napisal, da so »revolucionarji, o katerih nikdar ne veš, ali korakajo proti Zimskemu dvorcu ali na sejo Rotary klubov«.

Življenje v državi mora seveda teči dalje.

Trenutno se Dinijeva »tehnična« vlada trudi, da bi parlament odobril finančni zakon za leto 1996, kar je temeljne važnosti zlasti za gospodarstvo v državi. Bo vlada prešla za svoj zakonski osnutek večino glasov v obeh zbornicah?

Če bo Dinijeva barka srečno zaplula mimo nevarnih čeri finančnega zakona, jo bo čakala še ena težka preizkušnja: kako z zako-

nom zagotoviti vsem političnim skupinam »enake pogoje« pri širjenju njihovih idej in programov. Tu prihaja v poštev predvsem javna radiotelevizijska ustanova RAI in ostala sredstva množičnega obveščanja. To pa je pravo minko polje, ki utegne postati usodno tudi za Dinija in njegovo vlado. Poziv državnega poglavarja k razsodnosti in spoštovanju pravil demokratične igre je bil zato po mnenju mnogih komentatorjev povsem na mestu.

* * *

V nedeljo, 5. t.m., so bile predsedniške volitve tudi v Gruziji. Za predsednika je bil z veliko večino glasov potrjen Edvard Ševardnadze, ki je v mednarodni javnosti znan kot zunanji minister nekdanje Sovjetske zveze predsednika Mihajla Gorbačova.

* * *

Cecotti novi predsednik FJK

V torek, 7. t.m., je deželni svet Furlanije Julijske krajine s 36 glasovi izvolil novega predsednika deželne vlade. To funkcijo je prevzel predstavnik Severne lige, bivši odbornik za krajevne ustanove ter stike z Evropsko zvezo, Sergio Cecotti. Prejel je več glasov kot svetovalec Antonione in Monfalcon. Cecottija podpira solidna večina, ki jo sestavljajo Severna liga, Demokratična stranka levice, Ljudska stranka, Zelena, Republikanci in Socialisti.

To je že četrti predsednik deželne uprave, ki je bil izvoljen po volitvah. Prišlo je tudi že do razdelitve odborniških mest, od katerih je eno šlo bivši predsednici Alessandri Guerra. Slednja je bila prisiljena odstopiti zaradi tajnega sporazuma med družbama Autovie Venete in British Telecom.

* * *

Mir mora biti in bo

angleški častniki. Postal je častnik in se zlasti odlikoval v znani šestdnevni vojni leta 1967.

Kot poveljnik glavnega stana izraelske vojske je bil eden glavnih strategov, ki so omogočili poraz mnogo številnejšega sovražnika.

Ko je kmalu nato zapustil vojsko, je bil imenovan za veleposlanika v Združenih državah Amerike. S tem se je dejansko začela njegova politična pot, ki je dosegla višek s prodorno zmago na političnih volitvah leta 1992.

Bil je na čelu laburistične stranke, ki je po več letih spet prevzela oblast v Izraelu. S podpisom sporazuma z Arafatom je nekdanji izraelski častnik Rabin postal »glavni bojevnik za mir«.

Tudi naša zaskrbljenost

pokrajinskem svetu preveč svetovalec slovenskega jezika, je bil, kot izhaja tudi iz razsodbe ustavnega sodišča, glavni in pravzaprav edini vzrok, da je najvišji predstavnik rimske vlade v Trstu, prefekt Palamara, korenito spremenil enega bistvenih členov zakona, ki ureja potek volitev v pokrajinskih svetih po vsem državnem ozemlju.

Mislimo, da morajo vsi Slovenci in resnični italijanski demokrati zdaj terjati od pristojnih oblasti, naj se začne spoštovati zakonitost; nihče naj ne slepomi ali zavaja javnosti z nekimi »metropolitanskim območjem« nedoločne pravne narave in vsebine. Ravnanje krogov in ljudi, ki se protivijo razpisu pokrajinskih volitev na Tržaškem v skladu z ustavno razsodbo, je med drugim v kričnem nasprotju s splošno težnjo in zahtevo po ovrednotenju in uveljavljanju avtonomij. O tem je pred dnevi lepo in jasno govoril tudi pred-

sednik republike Scalfaro, ko je na Kvirinalu v Rimu sprejel predsednike dežel in avtonomnih pokrajin. Ob tej priložnosti je o vprašanju avtonomij spregovorila v imenu vseh prisotnih, sedaj že bivša predsednica deželne vlade Furlanije Julijske krajine Alessandra Guerra. Avtonomija je v demokratični državni ureditvi tisto sredstvo, ki omogoča participacijo, to je udeležbo in sodelovanje ljudstva pri upravljanju javnih, torej tudi njihovih zadev.

Povsem upravičeno se slovenska občinska svetovalec v Trstu tudi sprašujeta, kakšno avtonomijo bi imele okoliške občine v okviru t.i. »metropolitanskega območja« in kakšne bi bile njihove pristojnosti na področju manjšinske zaščite, Kraškega parka, urbanistike, prevoznih, maloobmejnega povezovanja itd.

Zadeva, o kateri je tu govor, je za vso manjšino prerresna, da bi jo zanemarjali. Zato je zaskrbljenost odvetnikov Močnika in Berdona tudi naša.

Do kdaj bomo še čakali?

V petek, 10. t.m., bo poteklo 20 let od podpisa Osimskih sporazumov. Te obletnice se v našem časopisu spominjamo tako, da ponatisnemo govor, ki ga je imel takratni predsednik Slovenske skupnosti dr. Rafko Dolhar na zborovanju, ki ga je SSK priredila prav v mestecu, kjer je bila mednarodna pogodba podpisana. Za našo slovensko manjšino v Italiji se od takrat, žal, ni prav nič spremenilo.

(Ured.)

Slovenci smo pred desetimi leti z zadovoljstvom sprejeli vest o podpisu Osimskega sporazuma, ker smo v tem sporazumu videli odpravo sporov med Italijo in Jugoslavijo in torej predpostavko za mirno sožitje med tu živječima narodoma. Njegovo vsebino pa smo sprejeli z mešanimi občutki.

Pozdravili smo dokončno določitev meje, čeprav smo jo smatrali za slovenski narod nepravilno, ker je pustila na tisoče Slovencev izven meja matične domovine. Sprejeli smo to mejo, ker je predstavljala odstranitev jabolka spora med sosednjima državama, ki je dotlej zastrupljalo odnose med državama in ozračje sožitja med tu živječima narodoma.

Pozdravili smo tudi predloge in predpise o gospodarskem sodelovanju ob vzhodni meji, a smo odločno nasprotovali predvideni industrijski coni na Krasu, ker smo v njej videli inštrument za dodatno razlaščenje slovenske zemlje in torej razslojevanje in raznarodovanje našega naroda. Seveda si nismo predstavljali, da bo nasprotovanje določenega dela italijanskega prebivalstva, iz čisto drugih razlogov, privedlo do tako histerične reakcije in do ustanovitve protislovenske in protijugoslovanske formacije Liste za Trst. To gibanje, ki že deset let zastruplja miroljubno sožitje pri nas, je ustavilo kolo zgodovine za dvajset let.

Določila o zaščiti naše narodnostne skupnosti pa so nas že tedaj popolnoma razočarala, ker

Manifestacija ob 10. letnici Osimskega sporazuma

nas je ta mednarodna pogodba prepustila na milost in nemilost zakonodaji italijanske države sicer na podlagi določil že trideset let starega Londonskega memoranduma, ki ga Italija sploh ni nikoli ratificirala, kaj šele spoštovala. Posledice teh dejstev plačujemo še danes!

Zato je popolnoma jasno, da Slovenska skupnost ni organizirala turističnega izleta za ogled kraja nesrečnega imena — kot bi dejal Prešeren — temveč protestno manifestacijo, da bi na kraju samem opozorili italijansko javnost na nezaslišano krivico, ki smo jo deležni v državi, ki se smatra za demokratično in ki se v ustavi sami sklicuje na ideale protifašističnega odpora.

Sedaj pa se po informacijah, ki jih imamo, pripravlja zakon za našo zaščito, ki bo za nas tako omejevalen, da ne bo razburil peščice šovinistov in fašistov, ki se v naših krajih še vedno nočejo sprijazniti z našim obstojem in našimi pravicami. Če bi se italijanska država in njene demokratične stranke zdale izgubiti nekaj tisoč volivcev zaradi zakona o manjšini, bi to gotovo bila največja sra-

mota za demokratično državo. Zato je jasno, da Slovenci 40 let po zmagi nad fašizmom, kateri smo Slovenci prispevali nesorazmerno velik krvni davek, ne moremo ravnodušno sprejeti katerikoli zaščitni zakon, temveč le zakon ki nas bo spodobno in primerno zaščitil kot slovensko narodno skupnost na celotnem ozemlju, kjer živimo. Na tem mestu pa se moramo zakleti, da bomo vsak po svojih močeh na vsakem področju še naprej delali za pravičnejšo bodočnost naših otrok in naše celotne narodne skupnosti.

* * *

Že 71. manifestacija društva Edinost

Člani družbenopolitičnega društva Edinost so v nedeljo, 5. t.m., na tržaškem Velikem trgu že 71. manifestirali za uresničitev pravic slovenske manjšine v Italiji. Posebej so se na tej manifestaciji spomnili 20. obletnice podpisa osimskih sporazumov.

V slovensčini in italijanščini je spregovoril prof. Samo Pahor, ki je prisotne in mimoidoče spomnil na skoraj petdesetletno zamudo italijanske države glede izpolnjevanja obvez do Slovencev v Italiji, obvez, ki so mednarodnega in državnega značaja (sporazumi, ustava). Prof. Pahor se je med drugim tudi navezal na besede italijanskega predsednika Scalfara o tem, da je dogovore treba spoštovati, ki jih je lani izrekel na obisku v Trstu (Pacta sunt servanda).

* * *

V Cankarjevem domu v Ljubljani je v teku 12. slovenski knjižni sejem. Za letošnji sejem je bilo prijavljenih nad 70 razstavljalcev oziroma več kot 80 založniških hiš. Sejem bo odprt do sobote, 11. novembra. Sodelujejo tudi vse slovenske založbe iz zamejstva.

Prejeli smo od Slovenske skupnosti:

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je na svoji zadnji seji med drugim pregledalo stališča, ki so prišla do izraza na zasedanju glavnega odbora SKGZ z dne 30. oktobra, začenši z izvajanjem predsednika Klavdija Palčiča.

Tajništvo ne namerava podrobneje komentirati omenjenih stališč, pa čeprav vsebujejo hude obtožbe in podtikanja tudi na račun SSK, ker se noče spuščati na raven razprave, ki po svoji vsebini in tonih ne more obroditi ničesar dobrega. Vsiljuje se namreč vtis, da omenjena stališča večkrat odražajo bolj izbruhe jeze ožjih krogov, kot pa da bi bila plod mirnega in širokega premisleka. SSK seveda obžaluje, da najglasnejši voditelji SKGZ rišejo strahove in sovražnike med Slovenci v Italiji ter v matični državi tudi tam, kjer jih v resnici ni, in da si po drugi strani zatiskajo oči pred danostmi, ki jih je prinesel novi čas, pa če so komu všeč ali ne. SSK tudi obžaluje, da se v vrstah SKGZ, kot je videti, uveljavljajo zaprta stališča in da se celo širijo pozivi k nekakšni sveti vojni v obrambo položajev, ki so nastali v preteklosti, ne da bi upoštevali, da se je to zgodilo v razmerah, ki so dokončno mimo. Takšno zadržanje lahko le še dodatno kvari odnose med Slovenci v Italiji ter med matico in zamejstvom, in tudi v njem je treba iskati resnične vzroke za pogorišča v strukturah Slovencev v Italiji, o katerih govori predsednik Palčič. SSK je prepričana, da takšno zadržanje naposled le ne bo obveljalo.

SSK vsekakor meni, da bi se morali vsi, ki nosimo kako odgovornost za usodo slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, vprašati, kaj bi bilo danes zanjo najboljše, kakor tudi, kako bi se mogli zaželenemu cilju najbolj približati. V tem duhu je SSK v zadnjih časih iznesla vrsto predlogov, od ideje o neposrednih volitvah skupnega manjšinskega predstavništva do predloga za zagotovitev obstoja in razvoja slovenskega dnevnika v Italiji. Žal je bil odziv na te predloge večkrat prav iz vrst SKGZ negativen.

SSK namerava svoja stališča še poglobiti, in to tudi v odprtem soočanju z drugimi dejavniki, saj je prepričana, da se bo slovenska narodnostna skupnost v Italiji lahko obdržala in razvila le, če bo znala urediti svoje notranje odnose na osnovi načel in metod demokracije. Ureditev notranjih odnosov v skupnosti pa je tudi bistvenega pomena za ureditev njenih odnosov z drugimi, se pravi za uveljavitev plodnega in mirnega sožitja na enakopravni osnovi.

Karel Smolle spet kandidira

Po sporazumu, ki sta ga sklenila Koroška enotna lista in avstrijski Liberalni forum, bo na avstrijskih državnozborskih volitvah 17. decembra letos kandidiral tudi bivši državni poslanec v dunajskem parlamentu, znani koroški Slovenec Karel Smolle. Ne glede na volilne rezultate, mu bo pripadal 12. poslanski mandat na listi Liberalnega foruma. Po volilnem sporazumu bo Smolle odgovarjal le Enotni listi. Kot ugotavljajo poznavalci avstrijskih razmer, ima Smolle stvarne možnosti za izvolitev.

Predsednica Liberalnega foruma Heidi Schmidt in Karel Smolle

Hude težave na Radiu Trst

Od začetka televizijskih oddaj v slovenščini je minilo šest mesecev, še vedno pa je nerešena cela vrsta vprašanj, zaradi katerih, po našem mnenju, vsedrjavna radiotelevizijska družba RAI ne spoštuje konvencije z državo, ki ji dodeljuje sredstva za uredništvovanje radijskih in televizijskih sporedov v slovenščini. Spoštovanje konvencije je osnovno vprašanje, ki bo pogojevalo obstoj, predvsem pa kakovost radijskih in televizijskih sporedov v slovenščini. To je tudi edini pravi vzvod, ki lahko premakne ovire, s katerimi se otepa javna radiotelevizijska služba tudi na tržaškem deželnem sedežu, kjer se splošnim težavam RAIa očitno pridružujejo še druge.

Konvencija za Radio Trst A je zapadla na začetku leta in prav v teh dneh je v teku razprava za njeno obnovo. Televizijska pa je še v veljavi in dodeljuje 31 milijonov lir za vsako uro televizijskih sporedov v slovenščini. Glede obnove konvencije za radio bo zato zelo važno, da bodo predvsem pristojni manjšinski politični predstavniki posredovali oblikovalcem novega dogovora ustrezne podatke, potrebe in zahteve slovenskega prebivalstva v Furlaniji Julijski krajini. Radio se namreč sooča z izredno perečimi problemi, ki jim v prvi

Mladinska maša na Opčinah

Kdor je v nedeljo, 5. novembra, slučajno zašel v Marijanišče na Opčinah, je že zgodaj popoldne lahko opazil, kako so se začeli zbirati mladi, ki so prišli k prvi mladinski maši v letošnji sezoni.

Program se je začel nekaj po 15. uri. Približno šestdeset mladih se je razdelilo v manjše skupine, v katerih so se razgovarjali o temi, ki jo je določil pripravljalni odbor, ki se je srečeval v okviru Odbora za mladinsko pastoralo. Tema je obravnavala različne aspekte sodobne družbe, ki je, tako kot še nikoli prej, zelo dvojnja: po eni strani nam nudi veliko materialnih in drugih ugodnosti, gotovosti, zadovoljstev, po drugi strani pa nas pušča prazne, osamljene, potrte.

Mladinsko mašo sta darovala g. Zvone Štrubelj in g. Tone Bedenčič. Mladi pa so mašo oblikovali s petjem in branjem, namesto pridige pa so podali nekaj zaključkov in ugotovitev s pogovorov po skupinah.

Po maši so imeli tisti, ki se bodo z g. Tonetom Bedenčičem udeležili zimovanja v Bohinju, še krajši informativni sestanek, potem pa je sledila prijetna družabnost. Domačini so pekli kostanj, za veselo vzdušje pa sta poskrbela harmonikarja David Agostini in Borut Vidau.

Breda Susič

vrsti botruje pomanjkanje osebja. Do nedavnega je npr. pri slovenskih radijskih sporedih delalo 18 urednikov-režiserjev, po upokojitvah in premestitvah je zdaj v službi skupno 16 ljudi z omenjeno delovno prisotnostjo, le da sta dva od teh bila sprejeta v službo ob začetku televizijskih sporedov, ko se je delo zaradi novega medija, močno povečalo. Pri napovedovalcih je število od 7 padlo na 4, premalo osebja je tudi pri časnikiarjih, kjer je število sicer naraslo na 16 urednikov z namestnikom glavnega urednika vred. Upoštevati pa je treba, da morajo poskrbeti za 7 radijskih poročil in vsakodnevni 20-minutni televizijski dnevnik ter za nekatere rubrike, ki jih sami urejajo. Zato časnikiarji že dolgo zahtevajo preverjanje delovnih razmer in obremenitev, ker to pogojuje tudi možnost rednega in sprotne poročanja, kar je za javno informativno službo osnovno poslanstvo. Huda stiska je pri tajniškem osebju, kjer niso nadomestili ljudi, ki so odšli v pokoj, kljub temu, da se je povečal obseg dela. Te težave veljajo za tajništvo časnikarskega oddelka, a so zelo podobne tudi pri programih.

Radiotelevizijska družba tudi ni poskrbela za celo vrsto tehničnih potreb. Najprej velja poudariti, da še vedno ni mogoče ali je težko spremljati televizijskih sporedov na kraški planoti, kakor tudi ne v Benečiji in Kanalski dolini. Prav tako niso poskrbeli za tehnično opremo v samem sedežu, kjer niso postavili obljubljenih montirnic in še enega televizijskega studija. Prav tako podjetje ni poskrbelo za zadostno število tehničnega osebja, ki naj bi zagotovilo normalno kritje vsega dela.

O vseh teh problemih so se uslužbenci slovenskega radia in televizije pogovorili na zborovanju, ki so ga priredili pred nekaj dnevi. Tedaj so se tudi odločili za vrsto korakov, ki naj širšo slovensko in italijansko javnost seznanijo z dejanskim stanjem. Gotovo je, da bodo težko rešili to stanje brez ustrezne zunanje podpore. Pozitivno je zato, da sta pred dnevi obiskala deželni sedež RAIa senator Darko Bratina in podpredsednik deželnega sveta Miloš Budin. Sestala sta se z ravnateljico deželnega sedeža dr. Grazio Levi, posebej pa sta se pogovorila še z namestnikom glavnega urednika pri poročilih Rudolfo in predstavniki časnikarjev, tajniškega osebja, programov, napovedovalcev ter sindikalnih organizacij CISL in CGIL. V prihodnjih dneh pa se bo delegacija sindikalnih predstavnikov srečala tudi s članom parlamentarne komisije za nadzorstvo nad radiotelevizijskimi sporedi, senatorjem Dujanyjem, ki pripada stranki Union Valdôtaine. V načrtu pa so še razgovori z drugimi predstavniki deželnih oblasti in inštitucijami, ki lahko posredujejo pri reševanju omenjenih nerešenih problemov slovenskega radia in televizije.

Kaj se dogaja v tržaškem občinskem svetu

Delna privatizacija družbe ACEGA

Delovanje tržaškega občinskega sveta je bilo v zadnjih dneh ohromljeno zaradi razprave o privatizaciji družbe ACEGA. V eni izmed programskih točk župana Illyja je bilo zapisano, da bo tržaška občina postala večinski delničar omenjene družbe, kar je odobrila večina, ki ga podpira. Tarife za vodo naj bi določal občinski odbor, za plin in elektriko pa bo, tako kot doslej, odločala država. V bistvu gre pri družbi ACEGA le za delno privatizacijo, saj je investitorjem na voljo le 49% delnic, medtem ko jih ima tržaška občina 51%. Opozicija v tržaškem občinskem svetu (Stranka komunistične prenovne, Nacionalno zavezništvo, Svobodni sever — »Nord libero« in Krščansko-demokratska sredina — CCD) bi želela, da bi ACEGA ostala javna struktura, medtem ko je del Severne lige in Liste za Trst predložil nekatere popravke k osnutku delne privati-

zacije družbe, se pravi, da odločitev ne nasprotuje. Izvedenci iz vrst večine zagotavljajo, da bo ACEGA odslej bolj prožna družba, predvsem pri izvajanju raznih projektov, da se bodo njeni stroški zmanjšali, ter predvsem, da bo občina skrbela za dosedanjo raven zaposlenosti. Tržaška občina se z delno privatizacijo družbe ACEGA odloča le za novo obliko mestnega obrata. Polemike, oz. nasprotovanja projektu, ki so prišli na dan ob histeričnem izbruhu svetovalca skupine Svobodni sever (»Nord libero«) Marchesicha, naj bi bile le sad osebnega trenja med omenjenim svetovalcem in tržaškim županom Illyjem ter predsednikom občinskega sveta Rosatom. Tržaški občinski svet bo v kratkem odobril ustanovno listino in statut družbe ACEGA, se pravi da so bile doslej dane le smernice, na podlagi katerih se bo razprava nadaljevala.

Iz delovanja SKK

28. in 29. oktobra se je 14 mladih članov Slovenskega kulturnega kluba udeležilo 2. študentskega shoda, ki je bilo v Ljubljani v organizaciji tamkajšnjega Združenja katoliških študentov in na katerega so bile vabljene vse študentske skupine (teh je približno 30), ki delujejo v okviru župnij, raznih duhovnih gibanj ali katoliških organizacij v Ljubljani in okolici. SKK sodeluje z Združenjem že več let, saj vsako leto skupaj pripravljajo Drago mladih in druge pobude.

Spored je prvi dan obsegal odbojarski turnir (člani SKK so dosegli 3. mesto), predstavitve skupin, predavanje teologa dr. Bogdana Dolenca z naslovom New age — terapija za sodobne frustracije?, mašo, ki jo je daroval duhovni vodja gibanja Pot g. Vinko Kobal, nagrajevanje zmagovalcev odbojarskega turnirja in ples. Naslednji dan so si klubovci privoščili sprehod po središču Ljubljane, v Trst pa so se vrnili v opoldanskih urah. Za tiste, ki so se izleta udeležili, je bila izkušnja res pozitivna, saj so se klubovci tako bolje spoznali med seboj, prišli so v stik s svojimi sovrstniki v Sloveniji in se zelo zabavali.

V soboto, 4. novembra, pa je spet bil redni večer SKK. Tokratni gost je bil Tomaž Susič, ki je govoril na temo »Ko študent v London gre« in razkril, kaj vse se s tem v zvezi lahko zgodi. Prejšnji

teden so člani gledališkega krožka SKK tudi začeli z vajami za novo odrsko igrico, s katero bodo gostovali tako v tržaških dvoranah kot tudi v Sloveniji in drugje. V načrtu sta tudi srečanja z mladimi krožka OZN iz Postojne, s katerimi ima klub že več let prijateljske stike, in s sovrstniki s Koroške.

***

10. Srečanje oktetrov Primorske

V nedeljo, 5. t.m., je bilo v Kulturnem domu v Ricmanjih jubilejno 10. Srečanje oktetrov Primorske, na katerem je nastopilo osem skupin, in sicer oktet France Bevč iz Otaleža, Pr'Farci iz Spodnje Idrije, Bori iz Postojne, Simon Gregorčič iz Kobarida, Bača iz Podbrda, Godoviški oktet iz Idrije, Vrtnica iz Nove Gorice, Škofije iz Škofij in Tržaški oktet. Piložnostno misel in pozdrave so prinesli predsednica SKD Slavec iz Ricmanj in Loga, ki srečanje organizira, Majda Hrvatič, dolinski župan Boris Pangerc in predsednik Zveze slovenskih kulturnih društev Ace Mermolja.

***

RAZSTAVA PODVODNIH FOTOGRAFIJ V GORICI

V sredo, 15. novembra, bo ob 18. uri v Galeriji Kulturnega doma v Gorici (ul. Brass 20) otvoritev razstave podvodnih fotografij Smiljana Zavrtnika iz Nove Gorice.

Slovenska Cerkev za pomiritev na Balkanu

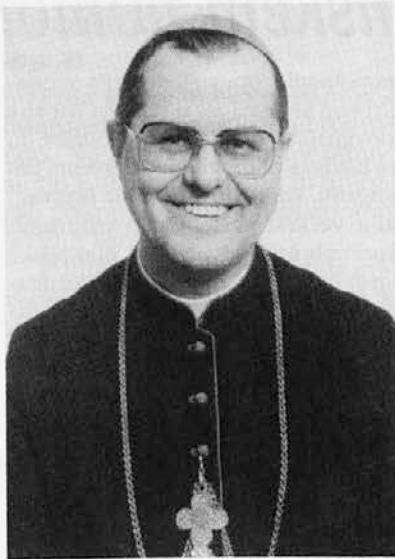
Ni šlo za versko motivirano vojno

Položaj v Sloveniji je nekoliko drugačen kakor v drugih državah nekdanje Jugoslavije. Slovenija se je skupaj s Hrvaško prva odcepila od Jugoslavije, zato je tudi prva doživela vojaški napad s strani Zvezne Republike Jugoslavije junija 1991. Slovenci nismo bili nikoli v zgodovini tako enotni kakor v tistih desetih dneh te vojne. Hvala Bogu, da je bila ta vojna kratka in da je zahtevala sorazmerno malo človeških in materialnih žrtev. V januarju 1992 nas je Sveti sedež med prvimi priznal kot samostojno državo, za kar ponovno izražam svojo globoko zahvalo Svetemu očetu in Svetemu sedežu. To je bilo odločilnega pomena ob razpadu komunistične Jugoslavije za osamosvajanje slovenskega naroda. Nekateri še danes zmotno trdijo, da je Slovenija sokriva balkanske tragedije, ker je hitela v samostojnost. Takšno stališče je tako nerazumljivo, kot bi bil očitek mlademu človeku, ki se osamosvaja, da razbija družino. V resnici je srbska komunistična oblast z Miloševićemv prihodom pričela sistematično pritiskati na druge narode v takratni Jugoslaviji tako na politični, kakor gospodarski in kulturni ravni. V Srbiji sta se komunistična ideologija in nacionalizem srečala v oblastni garnituri in ta stroj je potisnil nekdanjo Jugoslavijo v neizogibni konflikt. Kljub velikim prizadevanjem Vaše svetosti in predstavnikov vatikanske diplomacije, da bi se izognili krvavim spopadam, so nekateri skušali krizo in vojno na Balkanu predstavljati kot versko motivirano vojno. Tudi to ne drži. Res pa je, da je politika hotela vero in Cerkev uporabiti za svoje namene in to ji je na žalost v Srbiji v veliki meri uspelo. Kljub temu pa smo prepričani, da so v srbski pravoslavni Cerkvi nekateri, ki mislijo in delujejo drugače, a so danes prisiljeni k molku. Vojna se je potem v zadnjih mesecih leta 1991 začela na Hrvaškem in nato še v Bosni in Hercegovini.

Pomoč slovenske Karitas in drugih dežel

Posledica vojne na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini je bila, da je v Slovenijo prišlo okrog sedemdeset tisoč beguncev. Tem preizkušeni bratom in sestram so Slovenska karitas pa tudi škofijske karitas iz Ljubljane, Maribora in Kopra nudile svojo pomoč.

Slovenska karitas je od leta 1992 do leta 1995 zbrala za pomoč beguncem 96.740.917,00 SIT (1.151.678 DEM ali 1.289.878.900

Škof msgr. Metod Pirih

LIT). Večina sredstev za pomoč beguncem je bila nakazana iz tujine. V hrani in obleki je predvsem preko Škofijske karitas Koper pritekala pomoč iz Italije. V štirih letih ta pomoč znaša kakih 2.000 ton. Preko akcije »Posojitev na daljavo«, ki je potekala po vsej Sloveniji, je bilo za pomoč bosanskim otrokom doslej zbranih 18.144.000,00 SIT (216.000 DEM ali 241.920.000 LIT). Ta akcija se nadaljuje. Vsaka župnijska karitas je po svojih močeh poskušala oskrbovati begunce na območju svoje župnije.

Od leta 1992 do zdaj je Slovenska karitas pošiljala v BiH hrano, higijenske potrebščine in obleko. Ta pomoč znaša 59.061.773,00 SIT (703.115 DEM ali 787.490.300 LIT). V njo je zajeta tudi letošnja postna akcija: Kilogram moke za novo upanje.

Po štirih letih vojne v BiH se je stanje spremenilo. V Sloveniji je sedaj še 23.000 beguncev. 7.000 jih je v begunskih centrih in 16.000 po družinah, kamor so pregnanci prišli k svojim sorodnikom, ki so v Sloveniji na delu, ali k drugim družinam.

Moralna podpora Cerkve na Slovenskem

Cerkev na Slovenskem je ves ta čas kazala do teh naših bratov in sester svojo naklonjenost, bližino, razumevanje ter duhovno in materialno pomoč. Imeli smo primere, da smo dali na voljo beguncem iz BiH prazna župnišča. V enem župnišču so še danes. Škofje smo obiskovali begunske centre. Naši duhovniki (pa tudi škofje) so maševali za begunce iz Hrvaške in BiH v hrvaškem jeziku, dokler ni bilo na voljo hrvaških duhovnikov.

Na molitvenem srečanju v Assisiju 10. januarja 1993 nas je banjaluški škof msgr. Franjo Komarica prosil za moralno pomoč svoji

škofiji. V okviru Slovenske škofovske konference smo pripravili štiričlansko delegacijo, vodil sem jo sam, 20. in 21. februarja 1993. Obiskali smo nekaj župnij ter več samostanov na področju škofije Banja Luka. Ob veliki udeležbi božjega ljudstva sem skupaj s krajevnim pastirjem vodil somaševanje v katedrali v Banja Luki ter hrabil ljudi. Po vrnitvi v Slovenijo smo o tem pisali in govorili v sredstvih javnega obveščanja ter poslali Svetu škofovskih konferenc Evrope (CCEE) podatke o žalostnem stanju in trpljenju ljudi zaradi etničnega čiščenja vsega nesrbskega prebivalstva s strani Srbov. V okviru naše konference smo škofje skupaj ali sam predsednik pošiljali škofom, v katerih škofijah je divjala ali še vedno divja vojna, različna pisma kot znamenje duhovne povezanosti in moralne podpore.

Geografsko in tudi miselno je Slovenija nekoliko oddaljena od kriznih žarišč v nekdanji Jugoslaviji, vendar predlagamo nekatera svoja videnja, poglede in misli, kako zopet priti do trajnega miru v samostojnih in na novo nastalih in priznanih državah.

Začeti je treba s pastoralno sožitja

Ta pastorala bo vodila k oživitvi ekumenizma, ki je jasna izbira drugega vatikanskega cerkvenega zbora.

Slovenski katoličani smo po svoji tradiciji zvesti učenci slovenskih apostolov Cirila in Metoda. Prizadevali si bomo, da bi se njuno delo nadaljevalo — tudi po zaslugi in pri prošnjah ekumenskega škofa Božjega služabnika Antona Martina Slomška in drugih naših svetniških kandidatov škofov Friderika Baraga, Janeza Gnidovca in laika Lojzeta Grozdeta.

Slovenski katoličani in slovenski škofje smo pripravljene iskati nove možnosti za dialog in sožitje. Vendar se nam zdi zelo pomembno, da to storimo čim bolj usklajeno z našimi sobraty na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, v Makedoniji in v ZR Jugoslaviji. Njihovo prestando gorje je zahtevalo preveč žrtev in krvi, da bi smeli prezreti globoke rane številnih posameznikov, ki bi lahko določene poteze razumeli povsem drugače kakor pa prizadevanje za spravo in dialog. Zavedamo se, da so posredovanja za dialog na tem južnem delu Evrope odvisna od širših dialoških prizadevanj, predvsem med katoliško in pravoslavni Cerkvami, pa tudi z Islamom, za kar si Vi, Sveti oče, osebno močno prizadevate.

Organist Hubert Bergant na Sardiniji

Na povabilo kulturnega društva Antonio Vivaldi iz Sassarija je naš orgelski prvak Hubert Bergant v ponedeljek, 2. oktobra, nastopil s recitalom na orglah cerkve S. Giorgio v Sassariju. Orgle so novejšo delo enega od znamenite trojke italijanskih sodobnih »Orgelbauerjev«; Pontificia Fabbrica d'Organi Tamburini-Crema. Ta, kakor tudi podjetje »Fratelli Ruffatti« iz Padove, v Sloveniji nista prisotni s svojimi instrumenti. Z več orglami (Sv. Gora, Vrtojba, Ilirska Bistrica, Kristus Odrešenik — Nova Gorica) je pri nas zastopano podjetje Mascioni iz Azzia (Cuvio-Varese).

Kakor vse novejšo koncertne orgle so tudi Tamburinijeve v že omenjeni cerkvi v Sassariju mehanične. Štirideset registrov, od tega kar osem jezičnikov, je razporejenih v treh manualih in pedalu.

- I* manual pozitiv z žaluzijami
- II* manual glavni manual
- III* manual recitativ z žaluzijami pedal

Med jezičniki je v drugem — glavnem manualu tudi španska trobenta (Tromba orizzontale), ki je prišla do izraza že v prvi točki programa. To je bila skladba »Battaglia« španskega skladatelja Jimenez iz XVI. stoletja, za katerega ni znana ne letnica rojstva ne smrti. Sledila sta dva baročna mojstra J.G. Walther (1684-1748) in veliki J.S. Bach (1685-1750). Mehanična traktura je pri njunih skladbah dovoljevala pristne tempe in precizno igro.

Osrednji del programa je bil izpolnjen z deli romantičnih skladateljev; J. Brahmsa (1833-1897), Th. Dubois (1837-1924), M.E. Bossija (1861-1925) in M. Regerja (1873-1916). Pri teh skladbah se je naš mojster kar razživel v registraciji, v odkrivanju vedno novih barv in nians, od godalnega pianissima, burdonskega tremolanda, sesquialterskega sola ob spremljavi nežnih flavt, do crescendo, ki je pripeljal do miktturnega plena in jezičnega tuttija.

Vse to mu je omogočala tudi odlična dispozicija orgel, v tretjem manualu (recitativu) najdemo kar dva godalna registra, nežno »voce celeste« in rezko »Viola da gamba«. V mnogih sodobnih orglah, tudi v Sloveniji, teh registrov ni, kar privede kasneje do kritik in hude krvi; zakaj ni pianissima? Zakaj je bil zbor spremljan tako glasno?

Koncert je na koncu obsegal dela treh sodobnih skladateljev: E. Busolinija (1910-), L. Sluka (1928-) in L. Grappa (1930-).

Tudi slovenski avtor je bil zastopan v programu, to je bil Samo Vremšak s skladbo »Ave Maris Stella«, zloženo lani in prvič izvajano v tujini.

Občinstvo, v veliki večini mladi poslušalci, je v celoti napolnilo veliko cerkev in z zanimanjem, navdušenjem in aplavzi sledilo izvajanju našega mojstra.

Andrej Budin

V DSI o humorju v slovenski ljudski pesmi

V ponedeljek, 6. t.m., je bil v Peterlinovi dvorani redni večer Društva slovenskih izobražencev. Tokratni gost je bil dr. Marko Terseglav, ki je spregovoril na temo Humor v slovenski ljudski poeziji (in še kaj...).

Predavatelj je najprej povedal, da je pri večini slovenskih intelektualcev prisotna ambivalentnost med tragičnim in humorističnim. Po eni strani obstaja strah pred humorjem, ki bi lahko privedel v lahkotnost, po dru-

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Aishil

SEDMERICA PROTI TEBAM

Prevod Alojz Rebula,
režija Mario Uršič

Ponedeljek, 13. t.m., ob 16. uri
ABONMA RED G

Torek, 14. t.m., ob 16. uri
ABONMA RED H

Sreda, 15. t.m., ob 16. uri
ABONMA RED I

gi strani pa se s humorjem koketira. Ta ambivalentnost obstaja že od otroštva.

Dr. Terseglav je to povezal s slovensko ljudsko pesmijo. Dejal je, da je v nasprotju s prepričanjem večina slovenskih ljudskih pesmi veselega značaja, saj je glavna značilnost ljudske pesmi funkcionalnost, to se pravi, da mora človeka zabavati. Vendar so ta veseli značaj literarni kritiki zavračali, saj so pravili, da to ni literarno; literarno mora biti tisto, kar je resno, lirčno, tisto, ki vsebuje plemeniti »tragos«, čeprav utegne biti le-ta marsikdaj mazohističen.

Čeprav je bila publika maloštevilna, se je razvila živahna razprava o možnostih, ki jih imajo raziskovalci ljudskega izročila v Sloveniji, o »žalostnem« značaju slovenskega naroda idr.

»Človek brez svojih korenin je nesrečen«

Knjiga o slovenskem pomorskem ribištvu

V Peterlinovi dvorani v Trstu so 31.10. predstavili knjigo tržaškega slovenskega pomorščaka Bruna Lisjaka-Volpija »Slovensko pomorsko ribištvo skozi stoletja od Trsta do Timave,« ki je izšla pri založbi Mladika v Trstu.

Po uvodnem pozdravu predstavnika založbe Marija Maverja je spregovoril zgodovinar prof. Jože Pirjevec, ki je za knjigo tudi napisal predgovor. Pirjevec je dejal, da je Lisjakovo delo izredno resna, poglobljena in zanimiva študija o izseku življenja tržaških Slovencev, ki je šel v pozabo. Dosedaj takega dela še ni nihče napisal. Slovenci, je še dejal Pirjevec, nimamo dovolj zakoreninjene zavesti, da smo narod z močno mornariško tradicijo, ki nas je oblikovala in ko jo moramo danes posebej poudariti in gojiti. Knjiga je zgodovinska, geografska, etnografska in sociološka študija, je večplastno delo, v katerem se prepletajo številni miselni pristopi. Način prikazanja je izredno čitljiv, dostopen in prijeten.

V nadaljevanju je Pirjevec obravnaval knjigo z zgodovinske plati in na kratko prikazal zgodovino slovenskih ribičev na tržaški obali, katerim je zlasti od srede prejšnjega stoletja dalje nasprotovala od italijanskih iredentistov vodena tržaška občina. Orisal je postopno oženje življenjskega kroga slovenskih ribičev, ki je doseglo svoj višek po 2. svetovni vojni s prihodom italijanskega elementa na dotedaj etnično homogeno slovensko ozemlje. To je slovenskemu ribištvu spodrežalo noge. Vendar smo Slovenci, je dejal Pirjevec, skoraj tisoč let obvladovali Tržaški zaliv. Svoj poseg je zaključil s prepričanjem, da bo knjiga doživela uspeh ne samo v zamejstvu, ampak tudi v širšem slovenskem prostoru. Nihče, ki bo pisal slovensko zgodovino, ne bo mogel mimo te knjige.

V svojem posegu je avtor Bruno Lisjak-Volpi dejal, da Slovenci nismo

popolnoma opustili svojega morja. Pri tem se je navezal tudi na uspehe slovenskih zamejskih športnikov, ki se bavijo s pomorskimi športnimi panogami, kot je npr. Arianna Bogatec, ki je večkrat nastopila na vrhunskih športnih prireditvah (npr. olimpijske igre) in dosegla tudi izredne rezultate. Lisjak je tudi dejal, da se je treba vrniti na morje in da ne smemo pozabiti svojih korenin, kajti samo tisti, ki dobro pozna svoje korenine, pozna samega sebe in je zato zaveden, medtem ko je človek brez korenin nesrečen. V središču knjige, je še dejal, je človek. Zatem je Lisjak orisal njeno vsebino, ki obravnava geologijo obale, vse vasi in pristane, ribiške poti, ladjedelstvo, število in tipe ladij (slovenski ribiči so imeli 500 ladij), način ribolova, navade, običaje itd. Posebno poglavje je posvečeno čolnu, imenovanemu »čupa«, ki je edino plovilo v srednji Evropi staro tisoč let. V zgodovinskem delu obravnava avtor obdobje od preselitve Slovencev k morju v zgodnjem srednjem veku do 2. svetovne vojne. Objavljene so tudi pesmi, ki so jih ribiči običajno peli,

knjigi pa je pristavljen zemljevid tržaške obale z označenimi lovišči tun.

Predstavitve se je udeležilo zelo veliko število ljudi, med katerimi so bili vidni predstavniki pomorskega, športnega, gospodarskega in družbenega življenja Slovencev v zamejstvu. Razvila se je živahna razprava, svoj pozdrav sta prinesla tudi predsednika obeh slovenskih pomorskih in jadranskih klubov v zamejstvu — Čupe in Sirene — Marino Košuta in Livio Pertot.

Ivan Žerjal

* * *

Danilo Slivnik v Gorici

Goriški študijski center za kulturna in socialna vprašanja »Anton Gregorčič« prireja v petek, 17. novembra, srečanje z občinstvom. Gost večera bo Danilo Slivnik, urednik revije Mag. Predavatelj bo skušal osvetliti spreminjajoče se odnose med matično državo in slovensko manjšino v Italiji. Zato je dal predavanju naslov »Slovenija in zamejstvo danes«. To bo že tretji večer, ki ga v tekoči sezoni prireja študijski center »Anton Gregorčič«.

Kdo je kdo med ameriškimi Slovenci?

Prof. Jože Velikonja nam je poslal iz ZDA zanimivo publikacijo, katere predgovor objavljamo v slovenskem prevodu. (Ured.)

»Who is who of Slovene Descent in the United States 1995« (»Kdo je slovenskega porekla v ZDA leta 1995«) je seznam ameriških Slovencev, ki so se posebno izkazali. Gre za sodobnike, katerih uspehi in prispevki ameriškemu življenju in življenju ameriških Slovencev, so omembe vredni. Publikacija je nastala iz skromnih imenskih kazal in podatkov, ki so bili doslej objavljeni, posebno iz prve izdaje »Kdo je kdo slovenskega izvora v ZDA leta 1992«. Popravljen izdaja te sorazmerno nove publikacije je še hitrejši in prikladnejši poskus sistematične dokumentacije strokovnosti in poklicnosti stare, sedanje in pristne ameriške skupnosti našega časa.

Dobro se zavedamo omejenosti tako ambicioznega projekta. Eno izmed omejitev predstavlja kriterij odločanja in izbora potencialnih slovenskih osebnosti, ki bi jih lahko vključili v reprezentativni seznam odličnih oseb. Druga omejitev je lahko nuja o stiku in prepričanju ljudi na seznamu, da se projektu pridružijo. Še druga pa je naša nezmožnost slediti poklicni in strokovni zgodovini druge, tretje in četrte generacije slovenskih izseljencev. Pa še to: izmed več kot tisoč oseb, s katerimi smo stopili v stik, se jih je na našo pobudo odzvalo na stotine; nudili so nam informacije, ki smo jih nato objavili v tej publikaciji.

Kot v večini ameriških biografskih leksikonov tudi biografski podatki knjige »Who in who of Slovene Descent in the United States 1995« prihajajo iz najbolj zanesljivega razpoložljivega vira — od protagonistov. Biografske podatke in kariere posameznikov smo nato pregledali in jih prilagodili togim in strogim standardom izbora. Pripravili smo grobe osnutke o podatkih posameznikov in jih nato poslali ljudem, naj jih pregledajo. V nekaterih primerih, ko poklicane osebe niso predložile svojih biografskih podatkov, so uredniki skušali sestaviti informacije s tem, da so segali po različnih virih.

Končni izbor imen za ta »Kdo je kdo« temelji na njihovi referenčni oceni. Osebnost postane vredna izbora v »Kdo je kdo«, ko je dosegla določeno pozicijo in uspeh, kar je posebna vrednota v ameriški družbi. Veliko ljudi nam je pomagalo pri tem naporu. Posebna zahvala gre ljudem, ki so sodelovali s pošiljanjem podatkov in spodbujanjem razumevanja: Carole Rogel, Matt Susel, Karl Bonutti, Stan Šušteršič, Marz Cerer, Joseph Bernik, Hilarij Rolih, Janez Grum, Tim Pogučar, Frank Vidregar, Pam Pandža in še mnogo drugih. Priznanje izražamo tudi »Ameriški domovini« in »Prosveti«, ki sta objavili oglase.

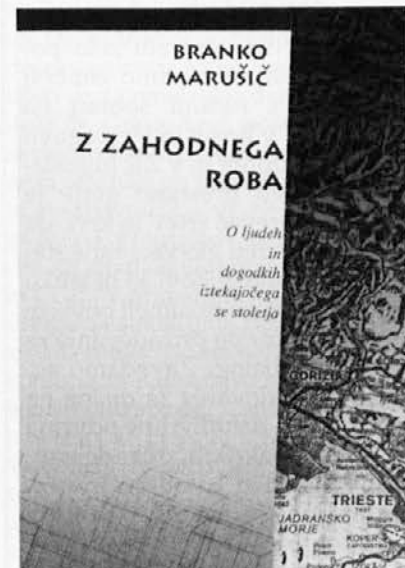
To knjigo posvečamo številnim ameriškimi Slovencem, korenine katerih so predstavljale pomemben prispevek k razvoju ameriške družbe.

Rado L. Lenček
Joseph Velikonja

Branko Marušič: Z zahodnega roba

V petek, 3. t.m., se je v galeriji Katališke knjigarne v Gorici spet zbralo lepo število ljubiteljev slovenske knjige. Tokrat je bila na sporedu predstavitev nove knjige znanega in priznanega slovenskega zgodovinarja dr. Branka Marušiča z naslovom »Z zahodnega roba«. Delo je izčrpno predstavil prof. Jože Pirjevec, sam avtor pa je nato pojasnil nekatera ozadja dogodkov, ki jih obravnava v knjigi. Ta vsebuje 21 besedil. Gre po večini za govore, ki jih je imel avtor ob različnih priložnostih. Obravnane teme so zelo aktualne in napisane zelo zanimivo in podrobno.

Knjiga je izšla pri založbi »Branko« iz Nove Gorice in stane 20.000 lir.

Naslovna stran Marušičeve knjige

NOVICE

Predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle se udeležuje kongresa Evropske ljudske stranke, ki združuje krščansko-demokratske in konzervativne stranke iz držav članic Evropske zveze in saseda te dni v Madridu. Jubilejni, 25. kongres Evropske zveze krščanskih demokratov bo prihodnje jesen v Sloveniji. Lojze Peterle vodi delovno skupino, ki je zadolžena za izoblikovanje programskih izhodišč.

* * *

Na ameriškem letalskem oporišču pri Daytonu v zvezni državi Ohio se nadaljuje mirovna pogajanja o Bosni in Hercegovini. Zdi se, da bodo pogajanja trajala še dolgo. Ameriški predsednik Clinton je dejal, da se njegova vlada zavzema za takojšnjo prekinitev sovražnosti v Bosni. Nadaljevanje vojne bi imelo, je pristavil, hude posledice za mir v Evropi in po svetu. Medtem so Srbi iz vzhodne Slavonije zavrnilo novi mirovni predlog, ki sta ga jim bila obrazložila mednarodna pogajalca, ameriški veleposlanik v Zagrebu Galbraith in predstavnik Združenih narodov Stoltenberg.

* * *

Nabirka Slovenske Vincencijeve konference za begunce

V trgovini Fortunato, ul. Paganini 2 v Trstu, sprejemajo denarne prispevke za begunce v Ajdovščini in v Novem Mestu; hrano in oblačila lahko izročite v Sv. Križu v župnišču ali s. Angelini v poslopju stare šole. Bog povrni vsem dobrotnikom!

Slovenska Cerkev za pomiritev na Balkanu

Pastorale je treba vezati na solidarnost in solidarnost na pastoralo. Ne samo navzven, v odnosu do v vojni izmučenih in uničenih pokrajin, ampak tudi znotraj lastnih škofij.

Podpirati je treba vse vrste povezav na regionalni ravni. Prav s tem namenom je bil pred dnevi v Postojni v Sloveniji simpozij vseh Karitas, ki delujejo v deželah Alpe-Jadran.

Karitas vseh naših škofij bo svoje programe prilagodila za odpravljanje posledic vojne in njenih strahot. Balkan potrebuje veliko ljubezni, da se bodo vsaj malo zacelile rane, ki mu jih je zadalo sovraštvo.

V to »graditev civilizacije ljubezni na Balkanu« je treba vključiti poleg odraslih predvsem mlade. Oni bodo živeli v hiši jutrišnjega dne in oni naj tudi soustvarijo svojo bodočnost.

* * *

Sv. oče, veseli smo te Vaše pobude za pogovor s škofi nekdanje Jugoslavije. Prepričani smo, da bomo prav z Vašo pomočjo in Vašo vztrajno senzibilizacijo svetovne javnosti lažje skupaj našli poti, ki bodo vodile v smeri dialoga, sprave in sožitja med sosedmi. Prepričani smo, da bo dialog v prihodnje lažji s pozicije samostojnih držav, kakor pa je bil v bivši Jugoslaviji. Močna spodbuda temu našemu upanju in hotenju je Vaš napovedani obisk naši domovini, na katerega se že dolgo in vneto pripravljamo.

Carinski zakon

V prvi polovici letošnjega (1995) leta je Center marketing international iz Ljubljane (Tržaška 132) izdal in založil praktično knjigo z naslovom Carinski zakon — Legge sulle Dogane, ki obsega 313 strani.

Vsebinsko slovenskega carinskega zakona je iz slovenščine v italijanščino prevedla Marina Mikuš iz Vidma. Uvod v to knjigo pa je napisal Franc Košir ter pri tem celovito obrazložil nekaj zgodovine carinskih zakonov bivše Jugoslavije. Zakonski okvir carinskega sistema v Sloveniji predstavljajo carinski zakon, zakon o carinskih tarif, zakon o carinski službi in podzakonski akti, izdani na njihovi podlagi. Seveda mora biti omenjena zakonodaja usklajena z ustavo Republike Slovenije. Najnovejši carinski zakon uveljavlja primarno zaščitno funkcijo, usklajuje carinski sistem s priporočili in pravili Evropske unije ter poenostavlja carinski postopek z opredeljenimi pravicami ter obveznostmi udeležencev v carinskem postopku. Pri pripravi tega zakona so sodelovali strokovnjaki Evropske unije za področje carin. S tem zakonom se Republika Slovenija prilagaja gospodarstvu Evropske unije.

Carinski zakon je sestavljen iz petih delov. V prvem so zajete splošne določbe, v drugem podlage za določitev višine uvoznizvoznih dajatev ter drugih ukrepov trgovinske politike. V tretjem delu je opredeljeno ravnanje z blagom, ki je vnešeno na carinsko območje, preden je zanj v ca-

rinskem postopku dovoljena raba ali uporaba. V zadnjih dveh letih pa je podana carinsko dovoljena raba blaga ter obračunavanje in zaračunavanje carine. Sledijo še kazenske ter prehodne in končne določbe.

Praktičnost omenjene publikacije pa je zlasti v tem, da imamo na levi strani knjige slovensko na desni strani pa italijansko besedilo carinskega zakona.

(G.D.)

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST.

Sedež: 34138 Trst, G. D'Annunzio 27/E, tel./fax 040/630824.

Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, števil. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Ivo Jevnikar, Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst, tel. 040/772151.

Član Zdrúženje periodičnega tiska v Italiji

Kot so napovedovali, je na predsedniških volitvah na Poljskem v nedeljo, 5. t.m., prejel največ glasov bivši komunist Aleksander Kwasniewski, in sicer 36 odstotkov. Pol-drugi odstotek manj je prejel sedanji predsednik Lech Walensa. Oba kandidata se bosta pomerila na ožjih volitvah v nedeljo, 19. novembra. Zmagal bo kandidat, ki bo prejel največ glasov.

Anton Breclj

(18)

Spomini na boje ob Soči 1915-1918

Kolikokrat se je razpočila pod zasilnim ognjiščem skrita granata in raznesla družinico, ki je čakala okoli kotliča polente! Drugič je razneslo svetilko, napolnjeno s petrolejem, ki je bil pravzaprav vojaški bencin; koliko otrok se je opeklo do smrti, koliko jih je oslepel! Drugje so začeli brskati po zemlji, da bi jo pripravili za saditev ali setev. Vsak teden je bilo samo v goriški okolici nekaj primerov, da je kopač, star mož ali vojni pohabljenec ali nedorasel mladenič zadel s krampom na granato ali šrapnel v zemlji in zletel raztrgan v zrak.

Največ otrok pa so poškodovale ročne granate. Te peklenke navlake je bilo na obeh straneh bojne črte toliko, da je niso iztrebili popolnoma niti do danes. Takrat pa je ležala kar povsod in je bila otrokom priljubljena igrača. Navadno jo je otrok toliko časa preiskoval, da se mu je razpočila v rokah, mu odnesla roke in raztrgala obraz. Drugi, večji dečki, so se »naučili« metati ročne granate, a prej ali slej jo je vsakdo skupil, da ga je raznesla ali trajno poškodovala.

Smrtnih žrtev je bilo zelo mnogo, a te nas niso toliko težile, ker smo jih sproti pozabljali. Toda kaj z otroki, ki so bili brez rok in oslepljeni? In teh siromačkov je bilo vsak teden več, ki so potrebovali večtedenskega, če ne večmesečnega zdravljenja poškodb in trajne, dosmrtno nege. Ko smo si za silo uredili bolnico v Gorici, je bilo v njej največ otrok z obupnimi poškodbami.

Marsikdo je že takrat trdil, da so teh najbridkejših vojnih nesreč krivi starši, ki niso otrok dovolj poučevali in svarili. Moje mnenje o teh zadevah naj pojasni naslednji doživljaj.

Moj najstarejši sin, takrat dvanajstletni drugošolec, je bil na velikonočnih počitnicah. Ko sem se odpravil v Gorico pogledat, kako kaj napredujejo dela v bolnici in v naši hiši, je moledoval toliko časa, da sem ga vzel s seboj. Vso pot in v Gorico sem mu strogo zabijeval, da ne sme nikjer, niti v našem prejšnjem stanovanju niti v hiši, brskati in se dotikati neznanih predmetov. Ko sem bil v bolnici, so pripeljali menda iz Grgarja dva razmesarjena dečka, oba brez rok, oba z raztrganim obrazom, oba z izteklimi očmi. Z bratom Rajkom (»Vsezalom«) sva napravila ponesrečencema zasilne obveze, dala jima protikrčno cepivo ter ju napolnila v Trst, ker naša bolnica še ni bila urejena za oskrbo bolnikov.

Moj sin je opazoval pretresljivi dogodek, od groze se je tresel, debele solze so mu tekale po licih iz usmiljenja do nesrečnih dečkov, ki sta postala žrtvi igranja z ročno granato.

Cez Šempeter sva jo s sinom mahala proti Volčji dragi, odkoder je vozil redni vlak proti Ajdovščini. Ruševine so se oživljale; kakor mravlje v razkopanem mravljišču so hiteli ljudje pospravljati šaro, postavljati kolibe, zasipati rove, napravljati lehe. Mnogo teh trpinov sem poznal in se z njimi pozdravljal. Tam, kjer teče cesta pod železniškim mostom, sem se ustavil pri možu, ki je ograjal svoj prekopani vrt in se z njim razgovarjal. Sin je odšel po cesti naprej.

Kmalu sem ga dohitel. Stal je na cestnem robu in z dežnikom dregal in obračal ročno granato, ki je ležala v blatnem jarku. Odrevelen sem od groze in kriknil. Deček se je prestrašil in me plaho vprašal, če mi je slabo.

»Več ko slabo, če vidim, da se igraš s smrtjo, neubogljivi topoglavec!« sem rjul nad njim in ga lopnil po zadnji plati, da je zletel naprej po cesti.

Molče sva nadaljevala pot do železnice. Premišljeval sem, kako klavrnó jalovo je samo preučevanje otrok, da je igranje z ognjem nevarno; otrok se ti le tedaj ne opeče, če paziš nanj ali ogenj odstraniš. Kdo naj nadzoruje otroke, ki so se vrnili iz begunskih taborov? Ali očetje, ki so prišli iz ujetništva

Košarka

Pogovor s prerojenim Vitezom

Boris Vitez

Boris Vitez je bil pretekli teden absolutni protagonist domače zmage Jadran TKB v košarkarski B-2 ligi. Zlobni glasovi trdijo, da gre ta prepoved pripisati dovoljenju, ki ga je Boris končno prejel za odprtje svojega lokala v Briščkih. Kakorkoli že, o tekmi je takole dejal:

»Velika volja do zmage. Po vseh teh tednih tesnih porazov nismo popustili na treningih. Tesen poraz bi lahko tokrat povzročila tista trema do naše prve zmage, pa čeprav je bila druga. Lahko bi zmagali z večjo razliko točk, verjetno pa še nismo navajeni zmagovati in to nas je nekako ustavilo. Kljub vsemu je ekipa pokazala, da volja narašča. To smo dokazali že na zadnjih tekmah in upam, da bomo lahko sedaj dosegli vrsto zmag, ki smo jih potrebni in ki si jih tudi zaslužimo. To bi bilo važno predvsem za moralo in da na lestevici nadoknadimo zamujeno.«

Ta majhna kriza je torej končno mimo...

»Ja, ta kriza je končno mimo. Tudi mi spoznavamo to kategorijo, kjer vsako napako nasprotnik kaznuje. Ni kot lani, ko smo bili za razred boljši od ostalih in je za zmago zadostovalo tistih pet minut dobre igre. Palača je večja, koši so bolj trdi kot v Domu pristaniških delavcev in vse

to se na koncu pozna. Nasprotniki imajo vedno kakšne izkušene igralce v ekipi in zato kaznujejo vsako napako. Ekipa zdaj spoznava, da manj neumnih napak narediš, bližje zmagi si.«

Kako pa je s tvojimi poškodbami, ki te letos stalno pestijo?

»Letos se je sezona zame začela s poškodbami, ki jih žal še vedno imam. Najprej sem si pretegnil mišico, ki se še ni popolnoma zacelila. Gripa, tkiva, in še kaj drugega. Počasi pa se zdravim in zdaj upamo, da bo sveti Martin prinesel nekaj tistega sproščenega duha, ki bo tudi mene ozdravel.«

Erik Dolhar

Odbojka

Slogini šesterki še nepremagani

Izjave protagonistov

Obe Slogini šesterki, ki nastopata v C-1 ligi, sta konec prejšnjega tedna drugič zaporedoma slavili. Za komentator tekme smo najprej vprašali podajača obeh ekip.

MARIO ČAČ:

»To je bila izredno nervozna tekma, ker smo vedeli, da se je Mogliano okreplil z Rosatom, ki je lani pripeljal Pordenone v B-2 ligo. Vsi smo pričakovali trd boj, kot je tudi bilo. Tekma se je namreč končala ob izidu 3-2 v našo korist in mislim, da smo zaslužno slavili, čeprav je v četrtem

setu vse kazalo, da bomo izgubili nepremagljivost našega terena.«

Kaj si lahko po dveh začetnih zaporednih zmagah pričakujete od letošnjega prvenstva?

»Prav si povedal: smo komaj na začetku. Vsi pravijo, da smo eni izmed kandidatov za napredovanje. Upam, da bo to tudi držalo, čeprav je še prezgodaj, da bi kaj govorili, saj smo vknjižili šele drugi par točk. Zdaj je treba igrati tekmo za tekmo, ker bo vsak igral proti nam maksimalno. Lani smo bili novinci v ligi, malokdo nas je poznal, letos pa je drugače, saj nas že poznajo, že vedo, kako igramo, tako da bo letos tudi za nas težje.«

IRINA PERTOT:

»Tekmo smo začele izredno nervozno, ker je bila to prva tekma pred domačo publiko. Prvi set smo podarili, potem pa smo strnile svoje vrste in uspele zmagati.«

Kaj pa si pričakujete od letošnjega prvenstva?

»Ne vemo, kaj naj bi si pričakovali. Recimo, da bodo prve tekme odločilne, ker igramo najprej proti Dolu, nakar gostimo Fontane, tako da bomo šele po prvih petih-šestih kolidih vedeli, kako se bomo uvrstili.«

V ženski C-2 ligi, smo po sobotnem domačem porazu prosili za izjavo odbornico Sokola, **CIRILO KRALJ:**

»Najprej moram povedati, da sem tokrat na klopi sedela jaz namesto trenerke Silve Mevla, ki je bila zaradi boleznih odsotna in upamo, da bo spet, morda že prihodnjo soboto, z nami. Naša dekleta so tokrat igrala proti kandidatu za napredovanje v višjo ligo. To ne opravičuje tokratnega poraza, ampak recimo, da je bil to le rahel spodrseljaj in da bodo dekleta v kratkem, že prihodnjo soboto, to nadoknadile. Letos ekipo sestavlja lepa skupina, ki je nastopala že lani. Pridružila pa se jim je tudi Erika Škerk. Mislim, da rade igrajo skupaj in da bo zato letos tudi nekaj lepih rezultatov.«

E.D.

CONI sprejel v svoje vrste ZSŠDI

Državni svet italijanskega olimpijskega komiteja je na zasedanju dne 31.10.1995 na predlog izvršnega odbora CONI soglasno sprejel v svoje vrste Zvezo slovenskih športnih društev v Italiji kot organizacijo s posebnimi zaslugami na področju športa (associazione benemerita di interesse sportivo). S tem je CONI tudi uradno priznal ZSŠDI.

Predsednik ZSŠDI Jurij Kufersin, ki se je udeležil zasedanja v Rimu, je takole komentiral dogodek:

»Generalni sekretar italijanskega olimpijskega komiteja je najprej obrazložil sklep Izvršnega odbora, nakar je predsednik Pescante podrobneje opisal sklep in vključil to naše imenovanje v odnose s Slovenijo. Omenil je tudi, da je Slovenija s svoje strani priznala italijanski šport manjšine v Sloveniji. Sledilo je glasovanje, na katerem je bil sklep sprejet soglasno.«

Zahtevnejša je bila pripravljajna faza, da je to vprašanje sploh prišlo na dnevni red zasedanja.

»Rekli bi lahko, da smo postopek začeli pred skoraj 10 leti. Pred štirimi leti smo bili že blizu rešitve, potem pa se je začela tista znana afera o orožju, o kateri je pisalo ljubljansko Delo Plus. Zaradi te afere se je postopek ustavil in nam seveda povzročil ogromno škodo,

Jurij Kufersin

ker je bilo potrebno začeti vse znova. Predvsem je bilo treba odstraniti pred sodke, ki so jih imeli o nas v Rimu. Mislim, da je poglobitno vlogo pri tem postopku odigral predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije, ki je izkoristil dobre zveze s predsednikom Pescantejem. Ne smemo tudi pozabiti na senatorja Stojana Spetiča, kateremu gre tudi naša zahvala, saj je bil on tisti, ki po prvem spodrseljaju ni miroval in je v Rimu stalno spremljal to zadevo. Spodbujal nas je, naj spet vložimo prošnjo, zdaj pa smo končno prišli do zaključka.«

in z vojnih poljan, ali uboge matere, ki jim je dvoje rok in štirindvajset ur na dan dosti premalo celó za najnujnejša opravila?

* * *

Vojske kar ni hotelo biti konec...

Vroč pomladni dan je bil, petek, 24. velikega travna v Gorici, kjer sem se dan poprej stalno nastanil v »novi« hiši. Dopoldne sva se srečala z ljubim prijateljem, kazakom Sterezenkom, ki je prispel po opravkih iz Ljubljane in iskal v razdrtem mestu bivališča sebi in družini. Ker so po naši hiši šarili zidarji, mizarji in drugi rokodelci, sva se domenila, da se snideva na razgovor popoldne v kavarni nasproti municipiju (mestni hiši), saj sva si imela mnogo povedati o preteklih in bodočih dneh.

Okrog štirih sem prišel na sestanek. Vidno vznemirjen me je vprašal prijatelj, če sem kaj podrobnega zvedel o silni nesreči, ki je popoldne zajela Ajdovščino in vsa Vipavsko dolino, saj se je ob pol dveh celó Gorica stresla od grozotne eksplozije tam gori.

Jaz in drugi v moji hiši nismo zavoljo neprestanega ropotanja nič slišali, tudi od nikogar nič zvedeli, zato me je strahotna novica ohromila, da sem

se sesedel. Vsa moja družina je bivala takrat v Ajdovščini, kjer so bila velika skladišča razstreliv. Med železnico in cesto so bili kupi, ne, hribi granat in šrapnelov, ki so jih po italijanskem zlomu navozili od vseh strani opuščenega bojišča.

Učinek takšne eksplozije sem opazoval pred meseci onkraj Krmina, kjer je zletelo italijansko skladišče streliva v zrak. Vsa vas je bila porušena do tal, vse drevje daleč naokoli izrito. Kar stegnilo se mi je pred očmi, ko sem si hotel predočiti usodo svojcev in domačije...

Prijatelj me je tolažil, sinje, otroško dobre oči so se mu skalile in zalile. Molče sva si segla v roke, jaz sem odhitel v mestno hišo. Komisar grof Dandini me je sočutno sprejel, potrdil resničnost grozne novice, podrobnosti pa ni vedel, češ da so potrpane vse zveze z nesrečnim krajem. Planil sem v hišo, kjer mi je gospodinjala služkinja, da ji izročim varstvo hiše in potem na koleso zdirim proti domu. A kolo mi je v tem kratkem času izginilo, nihče ni vedel, kako in kdaj. Poslovil sem se in stekel k znanemu prodajalcu in popravljalcu koles, ki si je pred nekaj tedni obnovil trgovino in obrt.

(Dalje)